

Process Flavours

Process Flavouring Definition podle EU Flavours Directive 88/388/EEC

“Produkt záhřevu směsi složek, které samy o sobě nemusí vykazovat aroma. Jedna složka obsahuje amino dusík a druhá je redukující cukr. Zahřívá se na teplotu nepřesahující 180°C v čase který nepřesahuje 15 minut”.

Nižší teplota umožňuje prodloužit dobu záhřevu.

“The Maillard Reaction”

Jsou process flavours přírodní?

Zdroje

Amino sloučeniny: bílkovinné hydrolyzáty, masové extrakty atd., koncentráty rostlinných proteinů - **přírodní složky**

Cukry: dextrosa, glucosa, xylosa - **přírodní složky**

Reakce

Maillardovy reakce jsou základním krokem tvorby flavour – tyto reakce jsou běžné při zpracování potravin

Maillardovy reakce probíhají přirozeně při pokojové teplotě nebo i nižší a rovněž v lidském těle

Závěr

Process flavours nejsou syntetická aromata a jsou více přirozené než přírodně identická aditiva

Použití process flavours

- **Chut'ové přísady**
- **Směsná aromata**
- **Směsná ochucovadla a kořenící přípravky**

Základní složka pro výrobu:

Bujónů

Instantních polévek

Omáček

Masových št'áv .....

Maillardovy reakce a zpracování potravin

Maso – smažení, pečení, grilování, vaření

Chléb a pečivo – pečení, toastování

Výrobky ze sladu – pivo, whisky, cukrovinky

Bramborové chipsy

Zelená káva, kakao, ořechy – pražení

Sušené mléko

Ovoce a zelenina – sušení

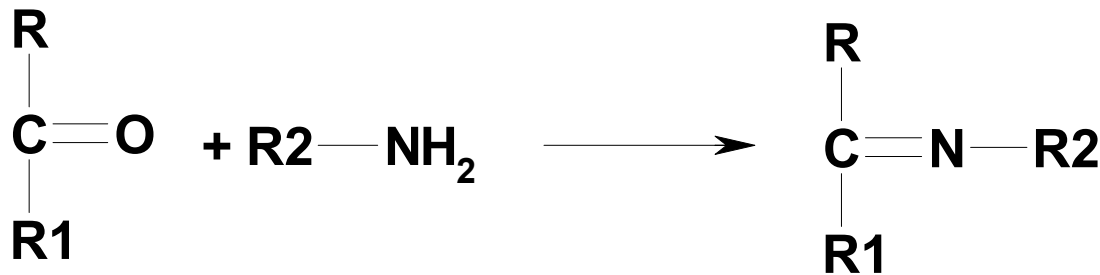
Crackery apod. – extruze

atd.

Reakce neenzymového hnědnutí

Reakce volné karbonylové skupiny s amino skupinou
(nebo amonným iontem)

Tvorba sloučenin nazývaných Schiffovy base

Následné reakce:

Amadoriho přesmyky, kondensace, oxidace atd.

Maillardovy reakce

Amino sloučeniny

Aminokyseliny (volná amino skupina)

Proteiny (volná koncová **ϵ -amino skupina** vázaného lysinu)

Proteins (volná koncová **α -amino skupina**) – malá reaktivita

Proteiny (volná thio **SH- skupina** cysteinu)

Amoniak NH_3 nebo amonný ion NH_4^+

Maillardovy reakce

Karbonylové sloučeniny

Redukující cukry (s volnou karbonylovou skupinou)

Neredukující cukry (např. sacharosa) po hydrolýze na monosacharidy

Cukry: v potravinách např. glucosa, lactosa, maltosa

Další karbonylové sloučeniny:

Glykolaldehyd $\text{O}=\text{CH}-\text{CH}_2-\text{OH}$ nebo **glyoxal** $\text{O}=\text{CH}-\text{CH}=\text{O}$
(degradace cukrů, např. v HVP)

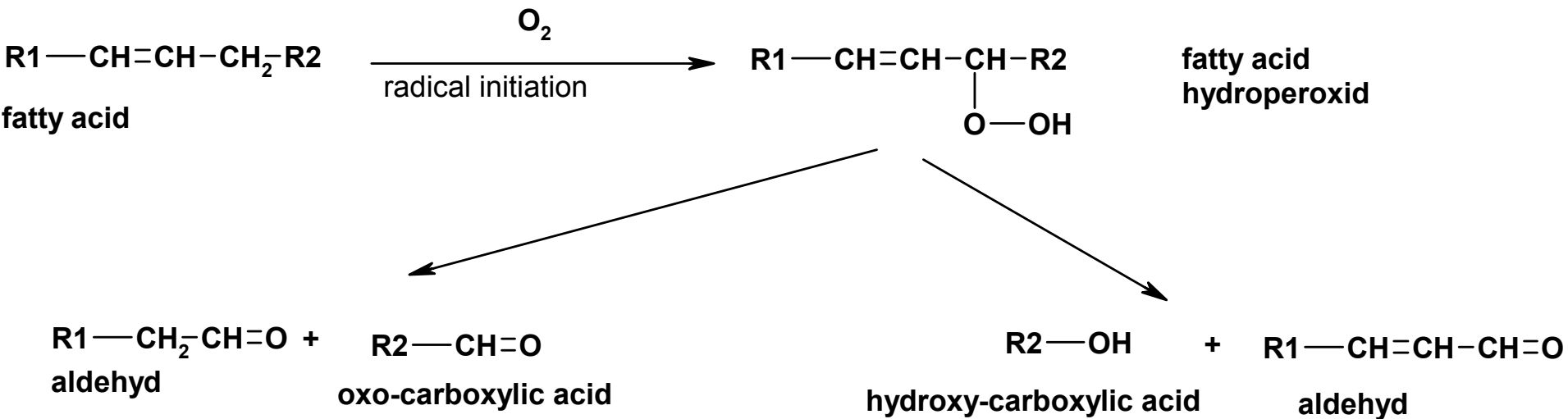
Aldehydy ze silic

Ascorbová kyselina

Aldehydy tvořené během **oxidace tuků** – velmi důležité sloučeniny

Tvorba aldehydů během oxidace tuků

Aldehydy s lineární molekulou – velmi reaktivní sloučeniny

Přispívají k **aroma a chuti** process flavourings (smažená nebo trávová chuť a aroma, ale také přinášejí nepříjemnou žluklou chuť)

Produkty Maillardovy reakce

Vzniká velké množství různých sloučenin, které mají vliv na sensorickou a nutriční jakost produktu

BAREVNÉ LÁTKY

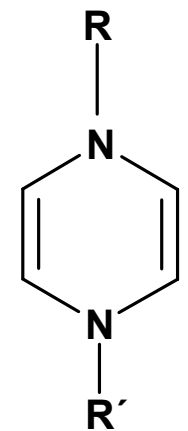
Melanoidiny

- Barevné vysoko-molekulární (polymerní) produkty
- Barevné odstíny od světle žluté do tmavě hnědé
- Mírná anti-oxidační aktivita
- Množství vznikajících produktů silně závisí na reakčních podmínkách

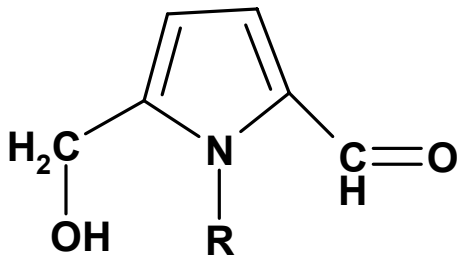
Aromatické sloučeniny

Typy a množství závisí na reakčních podmínkách a typu výchozí suroviny

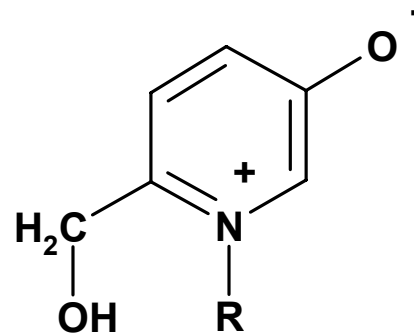
Příklad typických dusíkatých heterocyklů

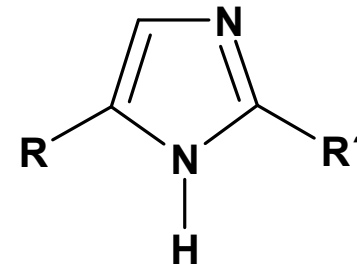
substituted
dihydropyrazines

pyrrol-carbaldehydes

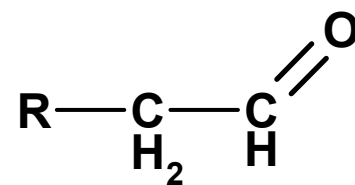
pyridiniumbetains

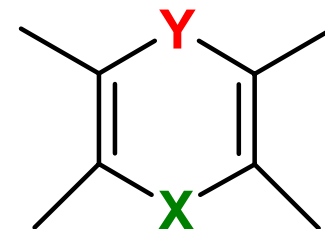
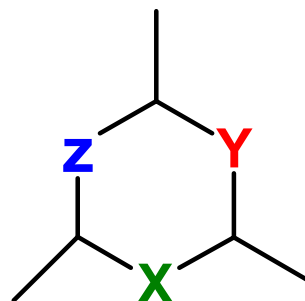
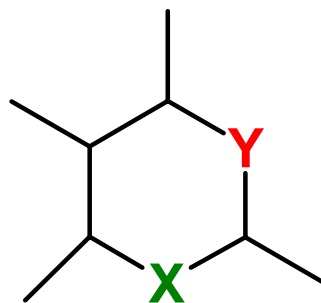
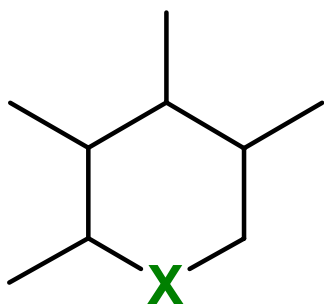
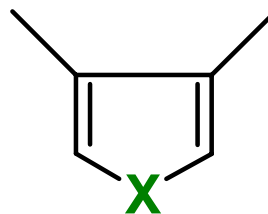
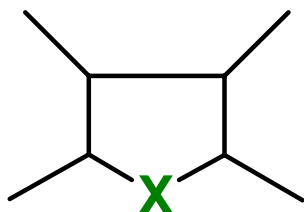
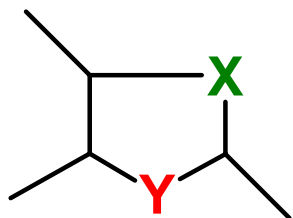
imidazoles

Další aromatické sloučeniny

Alifatické aldehydy

Různé typy heterocyklů

X, Y, Z = Kyslík, Dusík, Síra
atd.

Další produkty (nebo reaktivní meziprodukty)

Degradační produkty cukrů (glyoxal atd.), reduktony, aminy, premelanoidiny atd.

Mnohé jsou velmi reaktivní meziprodukty

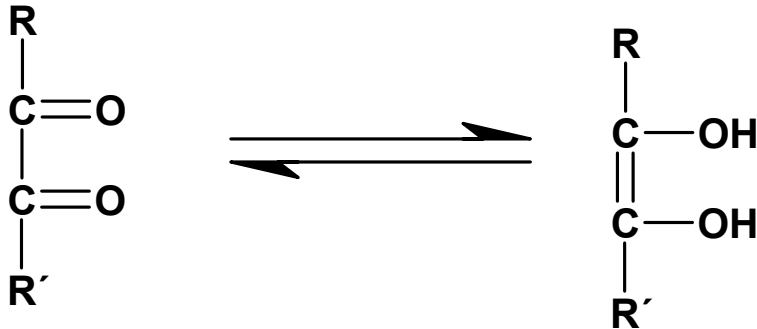
Mohou reagovat s další amino skupinou nebo karbonylovou skupinou - řetězové reakce

Ale,

Při nižší rychlosti reakce (např. za nízké teploty) mohou zůstat v reakční směsi

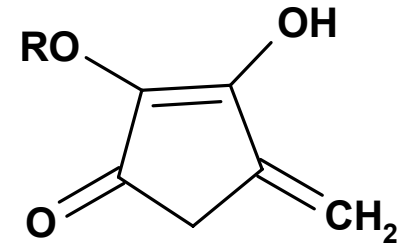
Reduktomy jsou velmi účinné antioxidanty

reduktony - příklad významných reduktonů

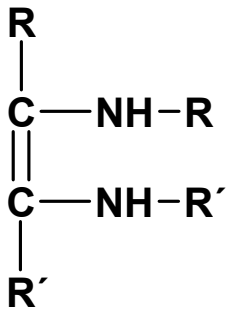

oxidated and forms of linear reductones

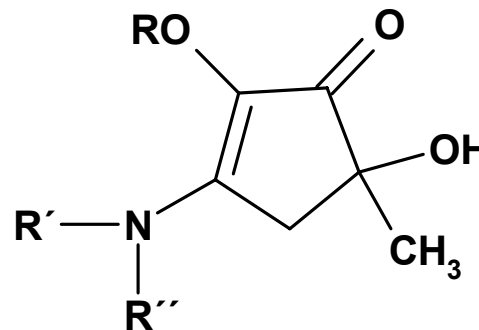
reduced

cyklic reductone

aminoreduktone

cyklic aminoreduktone

Další aromatické sloučeniny

HVP jako zdroj aminokyselin

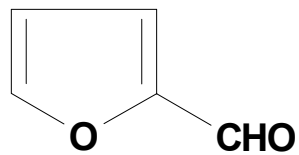
Těkavé aroma sloučeniny vznikající při výrobě HVP

Hlavně degradační produkty cukrů v kyselém prostředí a dusíkaté heterocykly (viz výše)

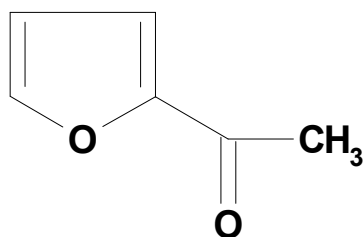
Degradační produkty cukrů

- furanové deriváty (2-furaldehyd, 5-hydroxymethyl-2-furaldehyd a další),
- laktony (např. Maggi lakton, α - a β -angelicalaton),
- maltol, isomaltol
- a další

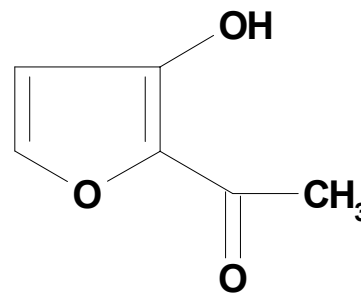
Další aromatické sloučeniny

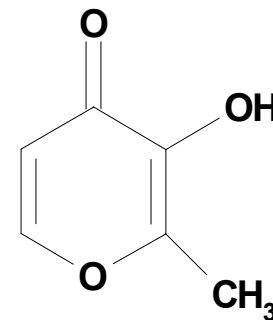
furfural

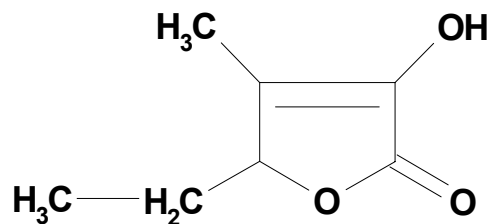
2-acetylfuran

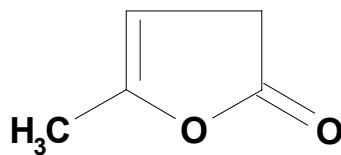
isomaltol

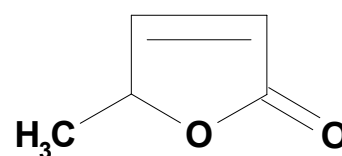
maltol

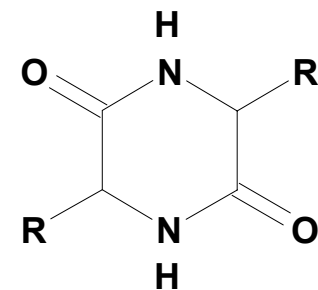
“Maggi lactone”

α -angelicalactone

β -angelicalactone

2,5-
dioxopiperazines

Jakost produktu

Průběh reakce, typy a množství reakčních produktů výrazně závisí na podmínkách reakce a výchozích surovinách

Faktory, které ovlivňují průběh reakce

Teplota

Obsah vody – maximální rychlost v rozpětí 30 – 70 %

Přítomnost světla –

- urychlení některých reakcí;
- ale zvyšuje se rozsah oxidace tuků – vzniká žluklá chuť, která má velmi negativní dopad na kvalitu

Velmi vysoké teploty

Teplota přesahující 120°C má negativní vliv :

- intenzita barvy je velmi vysoká
- intenzita karamelizace cukrů se výrazně zvyšuje - negativní změny profilu aroma, vznik hořké chuti
- množství jen některých aroma sloučenin je příliš vysoké – aroma a chuť je potom jednostranná a prázdná

AROMA A CHUŤ

pozitivní sensorické vjemy - správně vedená technologie

- masová
- sladová
- chlebová – pečená chlebová kůrka
- karamelová – v žádném případě nesmí být dominantní
- smažená – měla by být velmi jemná, doplňková
- pražená
- kávová

AROMA A CHUŤ

Obecné požadavky

- Podíl jednotlivých chutí a aroma by měl být vyrovnaný a harmonický
- Žádný chuťový ani pachový vjem by neměl být příliš dominantní
- Velmi jemné trávové a čokoládové aroma a velmi jemná kyselá chuť jsou přijatelné

Při splnění těchto požadavků má produkt plnou, harmonickou chuť a aroma

Negativní vjemy aroma

Nevhodné podmínky výroby

1. Palčivá, ostrá chuť a aroma – volný akrolein ($\text{CH}_2=\text{CH}-\text{CH}=\text{O}$), malá množství vznikají z methioninu, větší dehydratací glycerolu při přepálení tuku
2. Spálené aroma – vysoká teplota nebo příliš intenzivní oxidace tuku
3. Hořká chuť – velmi vysoká teplota - nadměrná karamelizace cukrů
4. Cibulová chuť a aroma; zelné aroma – výchozí materiál obsahující mnoho sirných sloučenin
5. Žluklá chuť a aroma – vysoká oxidace tuků a současně nízká reakční rychlost a příliš brzké ukončení reakce
6. Pach po rozpouštědlech, sladká chuť – mohou vznikat při nízké reakční rychlosti a příliš brzkém ukončení reakce

Poznámka: 5 a 6 – Toto může být hlavně problém process flavourings vyráběných za nízkých teplot

AROMA A CHUŤ

Výroba při nižších teplotách

Výhody

- Teplota $< 100^{\circ}\text{C}$ = nízká tvorba toxických sloučenin (nitrosaminy, PAH ...)
- Charakteristické flavour s vysokou opakovatelností
- Aroma sloučeniny s negativním sensorickým vnímáním nebývají přítomny – štiplavá, spálená, hořká atd.
- Žluklá chuť a aroma, sladká chuť a pach po rozpouštědlech jsou kritické negativní vjemy

Minimální doba použitelnosti je 18 měsíců

Obvykle používané suroviny

Zdroje proteinů a aminokyselin

- Proteinové hydrolyzáty (HVP)
- Extrakty z masa - vepřové, hovězí, skopové nebo drůbeží – kapalné nebo práškové
- Koncentráty kvasničných proteinů
- Koncentráty rostlinných proteinů – hlavně ze soji
- Extrakty z masa mořských živočichů

Cukry

- Glukosa a častěji dextrosa, ale také xylosa

Tuky

- Nepoužívají se vždy, ale při jejich použití je chuť a aroma produktu jemnější a plnější
- Rostlinné tuky a oleje; živočišné tuky včetně rybího oleje
- Rybí olej a částečně i rostlinné oleje - může být vysoký rozsah oxidace - technologie musí být vedena velmi opatrně

Obvykle používané suroviny

Další obvykle používané přísady

- **Sodium glutamate (MSG)** – velmi jemná “glutamátová” chuť, může ale dojít k nežádoucí unifikaci chuti u řady různých produktů
- **Nucleotidy:** Nejčastěji Inosin monofosfát (IMP), který slouží jako silný intenzifikátor masové chuti

Další přísady

- **Okyselující látky** – kyselina mléčná, citronová, jablečná, vinná, jantarová nebo fumarová
- **NaCl** – dává produktu slanou chuť a působí jako nosič aroma a plnidlo
- **Plnidla** – Arabská guma, silikagel, uhličitany
- **Nosiče** funkčních aromatických substancí – škrob, modifikované škroby, maltodextriny